

Dkt. Daniel K. Darko, Injili ya Luka, Kipindi cha 16, Mfano wa Msamaria Mwema, Luka 10:25-42

© 2024 Dan Darko na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Dan Darko na mafundisho yake kuhusu Injili ya Luka. Huu ni kipindi cha 16, Mfano wa Msamaria Mwema, Luka 10:25-42.

Karibu tena kwenye mfululizo wetu wa mihadhara ya kujifunza Biblia mtandaoni kuhusu Injili ya Luka.

Kama unavyoweza kukumbuka kutoka kwa mihadhara iliyopita kuhusu Luka sura ya 10, tuliona kwamba Yesu na wanafunzi wake walikuja Samaria, na walipofika Samaria, baadhi ya Wasamaria waliwakataa, na wanafunzi mara moja wakawashawishi wachukue hatua hii ya haraka, wakijaribu karibu kuwalaani au kujaribu kutumia nguvu zao ili kuweza kuwadhuru Wasamaria kwa kuwakataa. Yesu anawaonya na kuwaweka macho. Baadaye, tunamwona Yesu akiwatuma wale 70 au 72, kama nilivyoelezea katika mihadhara iliyopita, watoke nje.

Na alipowatuma, aliwapa agizo. Lakini kama wanafunzi, kama walivyo, tunapoanza kujua kuhusu kundi hili la wafuasi wa Yesu, alipowatuma na kuona miujiza ikitokea, walikuja, na walifurahi sana kuhusu miujiza hii, na hiyo ikawa ndiyo hoja kuu ambayo Yesu aliwaonya wawe waangalifu sana kuhusu jinsi wanavyosisitiza au msisitizo usiofaa walio nao kuhusu ufalme wa Mungu. Hapa, weka hili akilini kwa sababu tutazungumzia mfano wa Msamaria Mwema.

Nataka uweze kufikiria kuhusu kinachoendelea hapa katika hotuba hii. Mwanzoni kabisa, walikuwa Samaria, walikataliwa, matatizo yalifuata, kisha wakatoka, na walipotoka, waliona mwitikio wa ajabu wenye matendo ya miujiza. Wanamrudia Yesu.

Yesu alionya kwamba wanapaswa kufurahi badala ya kwamba majina yao yameandikwa katika Kitabu cha Uzima. Na sasa tutakuwa na hali ambapo mwanasheria atakuja kwa Yesu na kujaribu kumjaribu Yesu. Hii bado ni wakati Yesu alipokuwa njiani kuelekea Yerusalemu.

Sasa, Yesu anaelekea kutoka Galilaya kuelekea Yerusalemu, na mwanasheria atakuja akijaribu kumjaribu Yesu kwa utalamu wake katika sheria, akidhani kwamba Yesu anajua jinsi ya kujibu maswali haya kwa usahihi. Au, katika jamii yenye heshima na aibu, unapomjaribu mtu mashuhuri katika uwanja wa umma, na mtu mashuhuri hawezi kujibu maswali yako, kinachotokea ni wewe kumtia mtu huyo aibu, na hilo linakuwa la aibu sana. Hebu tuone kile ambacho tumekiita mfano wa Msamaria Mwema na muktadha wake, ambao ni mkutano kati ya Yesu na mwanasheria

machoni pa wanafunzi na wengine ambao wanaweza kuwa wanaangalia kinachoendelea.

Nami nilisoma kutoka Luka sura ya 10 kutoka mstari wa 25. Na tazama, mwanasheria mmoja akasimama ili kumjaribu, akisema, Mwalimu, nifanye nini ili niurithi uzima wa milele? Akamwuliza yaliyoandikwa katika torati. Unasomaje? Akajibu, Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa nguvu zako zote, na kwa akili zako zote, na jirani yako kama nafsi yako. Akamwambia, Umejibu vema.

Fanya hivi, nawe utaishi. Lakini yeye, akitaka kujihesabia haki, akamwambia Yesu, Na jirani yangu ni nani? Yesu akamjibu, Mtu mmoja alikuwa akishuka kutoka Yerusalemu kwenda Yeriko, akaanguka kati ya wanyang'anyi, wakamvua nguo, wakampiga, wakaenda zao, wakamwacha karibu kufa. Basi, kwa bahati, kuhani mmoja alikuwa akishuka njiani, njia ile ile; naye alipomwona, akapita upande wa pili.

Vivyo hivyo, Mlawi mmoja, alipofika mahali hapo na kumwona, alipita upande wa pili. Lakini Msamaria mmoja alipokuwa akisafiri, alifika pale alipokuwa, naye alipomwona, alimhurumia, akamwendea, akamfunga majeraha yake, akimimina mafuta na divai.

Kisha akampandisha juu ya mnyama wake mwenyewe, akampeleka kwenye nyumba ya wageni, akamtunza. Siku iliyofuata, akatoa dinari mbili, akampa mwenye nyumba ya wageni, akisema, Mtunze, na chochote utakachotumia zaidi, nitakulipa nitakaporudi. Unadhani ni yupi kati ya hawa watatu alikuwa jirani wa yule mtu aliyeangukia kati ya wanyang'anyi? Akasema yule aliyemwonyesha rehema.

Yesu akamwambia, Nenda ukafanye vivyo hivyo. Unaona, katika mfano wa Msamaria mwema, Yesu anajua kwamba, angalau, wanafunzi wake bado wana historia, katika historia ya karibu, kukutana na Wasamaria nyuma. Hili ni kundi la watu ambao hawapendi, na daima wanataka kulaani na kuwaacha nyuma.

Na sasa pia wamekuwa na kitu kibaya tayari. Kisha, mwanasheria huyu anakuja, na Yesu anajaribu kumjibu mwanasheria kuhusu masuala ya uzima wa milele, na tutaona jinsi Marko anavyoshughulikia jaribio hilo mahususi. Yesu atamrudisha Msamaria katika picha ili kujaribu kuinua hadhi ya mtu aliyetengwa kutoka kwa mtazamo wa Kiyahudi ili kuonyesha kile ambacho ufuasi wa kweli unapaswa kuhusisha katika ufalme wa Mungu.

Kabla hatujaendelea, acha nifanye uchunguzi sambamba kati ya Luka na Marko. Simulizi lile lile, mwanzo kabisa kabla ya mfano, limetajwa katika Marko. Na tunaona kwamba katika Marko, Yesu ndiye anayefupisha sheria.

Katika Luka, mwanasheria anafupisha sheria. Hii imeandikwa katika Marko sura ya 12, mistari ya 28 hadi 34. Pia tunaona swali linaloulizwa, na nitarudia baadhi ya haya mara tu nitakapojaribu kufafanua kinachoendelea katika mfano huu.

Swali lililoulizwa na mwanasheria huyu katika Marko lilikuwa kuhusu amri gani muhimu zaidi. Kwa kweli, kama ningeweza kusoma hilo kutoka kwa Marko, labda lingesaidia. Katika Marko sura ya 12, mistari wa 28, mara mmoja wa walimu wa sheria alipokuja na kuwasikia wakijadiliana, akigundua kwamba Yesu alikuwa amewapa jibu zuri, alimuuliza amri zote, ni ipi iliyo muhimu zaidi? Mistari wa 29, Yesu akajibu, iliyo muhimu zaidi? Iliyo muhimu zaidi ni hii: Sikilizeni Ee Israeli, Bwana ni Mungu, Bwana ni mmoja.

Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, kwa akili zako zote, na kwa nguvu zako zote. Ya pili ndiyo hii: Mpende jirani yako kama unavyojipenda mwenyewe. Hakuna amri iliyo kuu kuliko hii.

Kwa hivyo, katika Marko, swali halikuwa kuhusu uzima wa milele, bali lilikuwa kuhusu amri gani muhimu zaidi. Katika Luka, swali la mwanasheria lilikuwa kuhusu uzima wa milele, aina ya swali tulilolipata katika Yohana sura ya 3, wakati Mfarisayo alipokutana na Yesu kwa jina Nikodemo na kuuliza maswali kama hayo kuhusu uzima wa milele. Hapa, hata hivyo, tunaambiwa kuhusu nia.

Nia ilikuwa ni kumjaribu Yesu, kuona uwezo wake, na pengine kumtia aibu katika uwanja wa umma. Marko hana mfano huo, na Luka anaendelea kutuambia kwamba mfano huu utakuwa mojawapo ya mifano ya Yesu inayokumbukwa zaidi. Mfano huu, kabla hata sijaendelea kupanua zaidi au kuelezea zaidi kuhusu mfano huu, acha nielekeze umakini kwenye ukweli kwamba mara nyingi sana, tumeangazia mambo tofauti katika mfano huu tunapotaka, wakati mwingine kwa njia ya kupotosha.

Wakristo wa mapema hawaepukiwi na usomaji kama huo wenye makosa au wa kupotosha wa mfano huu. Kuna baadhi ya watu ambao wamemtumia Msamaria Mwema kama mfano wa kitu kinachowakilisha mambo mengine ambayo yatatumikia maslahi yao binafsi katika harakati za kujaribu kuwavutia waliotengwa kufanya kazi kwa faida yao. Kuna wengine ambao wameufanya mfano wote kuwa wa kiroho na kuwapeleka katika aina ya uwanja ambao karibu hauwezekani kufikirika.

Lakini nataka kuelekeza mawazo yangu kwa kiongozi mmoja wa kanisa, na napenda kusema kwamba Waafrika wana hatia ya kujaribu mara nyingi kuwafanya kila kitu kuwa cha kiroho, na mmoja wa baba wa kanisa wa Kiafrika anayeitwa Origen alifanya hivyo tu. Mmoja wa mababu zangu anatoka Afrika, na anaangalia jinsi anavyotafsiri mfano huu. Namaanisha, anatakiwa kuufanya uwe wa kina sana.

Kulingana na Origen, katika mahubiri yake, anaandika katika moja ya mahubiri yake kama nilivyoona katika maandishi yake, alisema mtu aliyekuwa akishuka kutoka

Yerusalemu kwenda Yeriko alikuwa Adamu. Yerusalemu ni paradiso, na Yeriko ni ulimwengu. Wanyang'anyi ni nguvu za uadui. Kuhani ndiye sheria.

Mlawi ni nabii, na Msamaria ni Kristo. Majeraha ni kutotii. Mnyama ni mwili uliopotea.

Nyumba ya wageni, ambayo inawakubali wote wanaotaka kuingia, ni kanisa. Meneja wa nyumba ya wageni ndiye mkuu wa kanisa ambaye amekabidhiwa uangalizi wake, na ukweli kwamba Msamaria anaahidi kwamba atarudi unawakilisha ujio wa pili wa mwokozi. Na ikiwa hii inasomwa kwa sauti, hata katika Afrika ya leo, naweza kufikiria mtu akisema amina.

Huo ni usomaji wa ajabu wa mfano huu mahususi. Hilo lina uhusiano gani na swali la mwanasheria? Swali la uzima wa milele. Kwa hivyo wacha nirudie mambo kadhaa kwa ajili yako na kuangazia mambo machache hapa. Onyesha tu moja ya michanganyiko ya alama au ulinganisho wa alama ili kuendelea kusesitiza hoja.

Jambo la kwanza tunalopata hapa ni kwamba kuhusu mwanasheria, nia ni muhimu. Nia hapa ni kwamba analenga kumjaribu au kumnasa Yesu. Kama nilivyosema hapo awali, katika jamii yenye heshima na aibu, hii pia itaendelea kumtia Yesu aibu.

Kuhusu swali la nani katika maelezo haya, tunaona hapa kwamba katika Marko, Yesu anafupisha sheria, lakini katika Luka, ni mwanasheria atakayehitajika kufupisha sheria. Yesu anamfanya afupishe sheria ili kuonyesha uwezo wake wa kisheria. Suala kuu ni muhimu hapa, tofauti na Marko, wakati swali linapokuwa kuhusu amri gani iliyo muhimu zaidi.

Tafadhali tusitumie Marko kutafsiri Luka. Luka, swali katika Luka, linahusu uzima wa milele. Muhtasari wa sheria basi katika Luka hautaweka shema, Sikia, Ee Israeli, Bwana Mungu wetu, Bwana ni mmoja.

Aina ya msisitizo ambao Marko anataka kuutoa katika simulizi lake katika Luka, swali la uzima wa milele, litamsukuma Yesu kumfanya mwanasheria afikirie kuhusu vipimo vya wima na vya mlalo vya ufalme wa Mungu. Unaona, katika ufalme wa Mungu, si mara zote kuhusu uhusiano wako na Mungu na jinsi unavyompenda Mungu kwa akili yako yote, nguvu zako, moyo wako, na unavyoutaja. Tunazungumzia kumpenda jirani yetu, lakini hapo ndipo tunapopoteza mwelekeo mara nyingi, iwe ni kwa Mafarisayo au, wanasheria, au watu wanaodai kuwa wafuasi wa kweli wa Yahweh.

Linapokuja suala la kushughulika na majirani zetu na kushughulika na wengine, inakuwa vigumu kuwa mfuasi wa kweli au mfuasi mwaminifu wa Yahweh. Swali la mwanasheria litaongoza kwenye suala hilo finyu hapa. Ukiweza kulifupisha, Yesu atasema angalia katika suala la muhtasari swali la ziada, lakini la ufuatiliaji, hebu tuzungumzie mada ya jirani katika mstari wa pili, na hilo litaanzisha mwelekeo mzima

katika mazungumzo haya kwa njia ambayo ingekuwa, si rafiki sana au haikubaliki kwa mwanaume huyu.

Unapochunguza vizuri andiko hili, unaona mambo machache yakiendelea hapa, na naona inavutia jinsi Marko na Luka wanavyojaribu kufanya kazi na andiko katika Kumbukumbu la Torati 6:5, ambalo linazungumzia kumpenda Bwana Mungu wako kwa akili yako kwa nguvu zako na kwa moyo wako lakini katika Marko na Luka wanasisitiza akili yote. Unapaswa kujua kwamba mimi ni mmoja wa watu wanaoamini kwamba moja ya udhaifu wa uzoefu wa kisasa wa Pentekoste na charisma ni kumwabudu Bwana kwa vitu vyote isipokuwa akili, na kwa hivyo ninajaribu nilipokuwa nikichunga kanisa la Pentekoste, nilijaribu kuwakumbusha washiriki wa kanisa langu jambo la mwisho ninalotaka wafanye ni kuangalia ubongo wao nje ya mlango kabla ya kuingia patakatifu. Kumwabudu Bwana Mungu wako kwa akili yako ni muhimu, lakini angalia jinsi Marko na Luka wanavyosisitiza hapa: kwa akili yako yote bila kumtenga yeyote kwenye mwelekeo finyu wa uwezo wako wote wa akili, acha hilo lielekezwe kumpenda Bwana.

Jambo la pili tunalopata katika maandishi haya ni suala la jirani, na hapa katika jirani, unapofuatilia kwenye skrini, ninanukuu sheria ya Kiyahudi ambayo mwanasheria huyu anaijua vizuri sana, na yeye na Yesu watafanya kazi kutoka jukwaa hili, na upeo finyu wa jinsi jirani anavyofafanuliwa. Katika Mambo ya Walawi 19:17, maandishi yanasema usimchukie ndugu yako moyoni mwako, bali utahojiana na jirani yako kwa uwazi usije ukatenda dhambi kwa ajili yake. Mstari wa 18 ndipo sheria imeelezwa wazi: usilipize kisasi wala kuwa na kinyongo dhidi ya wana wa watu wako, bali umpende jirani yako kama nafsi yako. Mimi ndimi Bwana.

Kwa hivyo, unapata hapa katika Mambo ya Walawi upeo finyu wa jirani ni nani: Myahudi, mwanajumuiya wa agano, au mtu anayetajwa katika mstari wa 17 kama ndugu. Kwa hivyo, wakili anajisikia vizuri sana kuhusu hilo. Ndiyo, hivyo ndivyo Ufalme wa Mungu unavyohusu.

Tunapoendelea na kufikiria jinsi Yesu anavyopanua kile ambacho Ufalme unahusisha na jinsi Luka, kwa maslahi yake kwa waliotengwa, atakavyotekeleza hili, kumbuka kile ambacho Yesu atafanya hapa. Yesu atakuchukua kutoka kwa kinachojulikana hadi kisichojulikana na kukunyoosha. Ndiyo, jirani yako ni Myahudi mwenzako, lakini subiri kidogo. Hebu tuangalie sheria hiyo na utekelezaji halisi au utekelezaji wa sheria hiyo katika Ufalme wa Mungu vizuri sana.

Jirani anaweza kuwa zaidi ya Myahudi mwenzako. Pia unapata katika Luka kitu anachofanya. Luka ndiye pekee, ingawa sheria hizi mbili zimenukuliwa na karibu waandishi wote wa injili katika Agano Jipya, na Luka ndiye pekee aliyeziunganisha hizo mbili bila kusema sehemu ya kwanza ya sheria inasema nini na ya pili inasema Luka ndiye pekee anayezifanya kuwa moja tu kwa jinsi anavyoziwasilisha.

Luka anafanya vyema kwa jinsi anavyosisitiza asili ya sheria kama kumpenda Mungu na kumpenda jirani yako na kusisitiza lengo la Mungu na lengo la jirani yako na, katika tukio hili maalum, kuzingatia jirani na kusukuma mipaka ya jirani ili kuweza kumsimulia Theofilo, msomaji wake mahiri, jinsi Yesu anavyomfahamu jirani katika Ufalme wa Mungu. Ili kuleta picha dhahiri ya mfano huu, napenda, na kama ilivyo desturi yangu, kuangazia wahusika wa mfano huo ili kuweza kukusaidia kuelewa jinsi Yesu atakavyowatumia wahusika hawa katika kusimulia hadithi. Kama Mwafrika, unapaswa kujua kwamba moja ya mambo niliyokulia ni kusikiliza hadithi.

Tunapenda hadithi, mifano, namaanisha matukio maalum, bibi yangu alipokuwa hai angependa kunisimulia hadithi na mifano na jambo moja, namaanisha anajua jinsi ya kufanya hivyo, alijua jinsi ya kutumia hadithi au mfano kunifundisha somo ambalo wakati mwingine nilihitaji dakika 20 ili kuweza kuelewa. Anasema tu jambo moja au mawili, anatumia sitiari, na linaingia, na moja ya mambo niliyogundua kujifunza kutokana na hilo ndilo ambalo pia limeathiri tafsiri yangu ya mifano ya Yesu, kwamba unahitaji kuwaelewa wahusika vizuri, unahitaji kuelewa alama zinazotumika katika hadithi vizuri sana ili kukamata kiini chake. Kwa hivyo, hebu tuangalie wahusika hapa.

Yesu atamshirikisha mwanasheria katika mfano huu. Luka anatuambia kwamba mwanasheria ana lengo moja, kumjaribu Yesu, na baadaye anataja kwamba lengo la mwanasheria ni kujihesabia haki, labda akijua kwamba yeye ni mtu mwerevu na mwenye akili nyingi. Kwa hivyo, fikiria sehemu ya sheria ambayo imewekwa mbele katika kutafsiri sheria moja katika Kumbukumbu la Torati na nyingine katika Mambo ya Walawi na kujaribu kuangazia maana ya sheria hizo.

Kwa Masihi aliyekulia Nazareti katika nyumba ya seremala. Na tutaona jinsi hii itakavyokuwa. Pia tutaona kwamba mwathiriwa katika mfano huo hatatajwa jina.

Usipoteze mtazamo wa ukweli kwamba mwathiriwa hatatajwa kwa sababu ni sehemu muhimu ya njama. Kwa sababu mwathiriwa hatatajwa, mtu ambaye anapaswa kuwa jirani yetu anaweza kuwa mtu yeyote. Na Yesu ataelezea hili waziwazi.

Mtu mwingine wa kumtambua katika mfano huo ni kuhani. Si jambo la ajabu, kama tunavyojua kutokana na kusoma fasihi ya Kiyahudi, kwamba baadhi ya makuhani wanaweza kuishi Yeriko na kwenda mara mbili kwa mwaka kufanya kazi yao huko Yerusalemu, ambayo iko umbali wa maili 27 tu. Lakini Yesu atawaleta watu wanaohudumu katika kiwango cha juu cha usafi wa kidini katika mila ya Kiyahudi.

Ukipenda, tabaka la kidini limejumuishwa katika hadithi. Na kisha atamleta pia Mlawi. Mlawi akiwa mtu anayemsaidia kuhani katika kazi za ukuhani hekaluni.

Kwa hivyo, hawa ni watu wanaojua usafi ni nini, wanaojua jinsi ya kujiendesha, wanaojua jinsi ya kupanga na kutekeleza yaliyo mema yanayohitaji kufanywa. Na kisha anamtaja Msamaria. Kama wewe ndiye mwanasheria, nenda, oh hapana.

Kwa nini? Kwa sababu Wasamaria si watu bora ambao Wayahudi wangependa kusikia na kujua kuwahuu. Hapa, Msamaria anatajwa katika mfano huo. Lakini Luka tayari amekuambia kwamba hata wanafunzi wa Yesu waliwachukia.

Walitaka kuwalaani kwa kuwakataa katika mistari ya mwanzo kabisa ya sura hii. Tunapona mfano huu ukiendelea, mtu anaweza kuuliza, kuna tatizo gani kwa kuhani na Walawi? Yesu alitaka kutumia aina ya juu zaidi ya usafi wa kidini kuonyesha tofauti katika mfano huu na kufanya ujumbe wake uwe wazi na kwa sauti kubwa. Naam, unapaswa kujua kwamba masuala ya usalama na uchaji Mungu ni muhimu sana akilini mwa mtu tunapoufuata mfano huu kwa makini.

Kwa sababu jamaa huyu alishambuliwa na mwizi, kuna uwezekano mkubwa kwamba mtu anaweza kufikiria kwamba ukimkaribia mtu huyu aliyelala sakafuni, unaweza pia kushambuliwa na majambazi wale wale ambao huenda wameingia kumdhuru mtu huyu. Lakini jambo lingine ni suala la usafi. Ikiwa wewe ni kuhani, hupaswi kugusa maiti, kulingana na muundo wako wa kitheolojia.

Mafarisayo watakuwa na mtazamo tofauti. Masadukayo watakuwa na mtazamo tofauti. Lakini tunajua katika Uyahudi wa Hekalu la Pili kwamba makuhani wengi hekaluni wanatoka upande wa Masadukayo.

Kwa hivyo, fikiria kinachoendelea hapa ninapokuonyesha kwamba kama wewe ni Farisayo, utasema, kama wewe ni kuhani, unaweza kugusa maiti ikiwa kuna eneo ambalo hakuna mtu katika familia yako anayeweza kumzika maiti wako. Kwa sababu kuzika maiti ni jambo la heshima na muhimu sana katika jamii ya Kiyahudi, Mafarisayo watasema inaweza kuwa vizuri kama wewe ni kuhani kuwa na msamaha kwa hilo. Lakini Masadukayo watasema hapana.

Masadukayo watasema kwa vyovyote vile kuhani asiguse maiti. Na tayari nimewaambia kwamba makuhani wengi watakuwa Masadukayo. Kwa hivyo, tukichukulia kwamba mwanasheria anamfikiria kuhani ambaye ni Masadukayo, basi suala hapa ni kuhani kutokuwa mkaidi na kusema, loo, mimi sina moyo kiasi kwamba sitaki kumsaidia mtu anayeumia.

Hapana, ni zaidi ya mimi kuwa mcha Mungu sana kiasi kwamba sitaki kujichafua. Unaona, wakati mwingine, ninaposikia fumbo hili likizungumziwa, nasikia zaidi kuhusu yafuatayo. Kasisi ni mtu wa dini ambaye anatakiwa kujua vyema lakini hana huruma, hana huruma hata kidogo, anaona mtu akiumia, na hataki kumgusa mtu huyo.

Huenda kukawa na ukweli fulani katika hilo, lakini hilo silo linaloendelea katika mfano huu katika ngazi kuu. Ngazi kuu ni hii. Kuhani anajiona mcha Mungu sana kiasi kwamba kwa ajili ya usafi wa kidini, hawatamgusa mtu ambaye anaweza kumtia unajisi.

Ni hisia yao ya kidini inayowaweka mbali, si wanadamu wasio na huruma. Ni kwa njia ile ile ambayo Walawi pia watapita kwa sababu wanatawala mtindo wao wa maisha na mwenendo kwa mtindo huo huo wa tabia. Kwa hivyo, ikiwa wangemwona mwizi amelala pale, wangetamani mtu mwingine aje na kumgusa mtu huyo, hata kama wangemhurumia kwa sababu ikiwa wangepanya hivyo, watakuwa wamechafuliwa.

Je, unamsikia Yesu akimwambia wakili mahali fulani nyuma ya pazia, kwa sauti ya mwangwi, kwamba una shughuli nyingi sana kujaribu kuwa mcha Mungu kiasi kwamba huwezi kuamua jirani yako ni nani? Una shughuli nyingi sana kujaribu kuwa mtakatifu kidini? Huo ndio wakati muhimu zaidi ambapo mtu atahitaji msaada wako ambao hata huwezi kuupata.

Unaona, ni rahisi sana watu wanapoanza kufikiria kuhusu majukumu yao ya kidini kuhusu upendo kwa Mungu. Tunapovutiwa sana na upendo kwa Mungu, ni rahisi sana kuelewa na kuelewa maana ya kumpenda mwingine. Yesu ataeleza kwamba katika ufalme wa Mungu, kuishi halisi kutokana na hasara hii lazima kuchukua umbo la ghafila.

Watu watalazimika kunyooshwa zaidi ya maeneo yao ya starehe ya kijamii ili kumfikia mwingine. Wakili, kuhani, Mlawi, mmoja atalazimika kufikiria kuhusu hili. Na kwa njia, mwathiriwa hatajwi jina, lakini jiografia inatuambia jambo fulani.

Mwathiriwa aliathiriwa na majambazi kati ya Yerusalemu na Yeriko. Jiografia inaonyesha kwamba mwathiriwa anaweza kuwa Myahudi. Kulingana na Mambo ya Walawi, Myahudi anatakiwa kuwa jirani wa kuhani na jirani wa Mlawi.

Lakini kwa ajili ya usafi wa kidini, hawatafanya chochote kuhusu hilo. Ninaona mengi sana katika ulimwengu wa leo, lakini bado ninafikiria kuomba nafasi hii. Howard Marshall anaandika katika ufafanuzi wake kuhusu Injili ya Luka.

Katika nyakati za Agano Jipya, Walawi walikuwa kundi la maafisa wa ibada walio duni kuliko makuhani lakini hata hivyo walikuwa kundi lenye upendeleo katika jamii ya Kiyahudi. Waliwajibika kwa liturujia hekaluni na kuisimamia. Kwa hivyo, fikiria kila kitu kingine kitakachomhusu kuhani anayewahusu Walawi.

Hawangependa kujichafua. Lakini sasa nawaambieni zaidi kuhusu mandhari ya kinachoendelea hapa. Unaona, mtu huyo, Yesu alisema, alikuwa akisafiri kutoka Yerusalemu kwenda Yeriko.

Yesu mwenyewe alikuwa akisafiri kutoka Galilaya hadi Yerusalemu. Kwa hivyo, anabadilisha mwelekeo wa safari kulingana na kile kinachoendelea katika mfano huu. Tunajua kwamba kwa upande wa mandhari, lazima ushuke kutoka Yerusalemu. Una futi 3,300 za kushuka kuelekea Yeriko katika eneo ambalo linaweza kuwa na hali kama jangwa na miamba ambayo itafanya iwe rahisi, kwa urahisi, mashindano ya hali halisi ya aina hii.

Ona kwamba Yesu alisema, kwa bahati, kuhani alikuja. Tunajua kwamba njia hiyo wakati mwingine itakuwa ya upweke isipokuwa watu wanasafiri kwa misafara kwa ajili ya karamu fulani huko Yerusalemu. Tunaambiwa kwamba si mahali ambapo watu huhama mara nyingi.

Kwa hivyo, inaonekana hata kutudokezea kwamba ni mahali ambapo watu wanaweza kuangukia kwa urahisi kwenye wizi. Ikiwa ndivyo ilivyo, basi Yesu anazungumzia jambo ambalo lingeweza kutokea katika pambano hilo ambalo mwanasheria angeweza kulifahamu sana. Ukifikiria haya yote na kumfikiria Msamaria katika hadithi hii, sijui kinachoendelea akilini mwako.

Ningependa kuwasihi na kuwakumbusha kwamba Luka, msomi na mfuasi wa Kristo, anamwandikia Theofilo, mtu mashuhuri wa Mataifa. Alikuwa na yote, na bado alikuwa akijaribu kujikumbusha. Yesu na ufalme wake unaenea hadi kwa waliotengwa.

Wasamaria Cradlock walieleza vyema: Wasamaria walikuwa wazao wa watu mchanganyiko waliokaa katika nchi hiyo kufuatia pambano la Ashuru mwaka wa 722 KK. Walipinga ujenzi upya wa hekalu huko Yerusalemu, kama unakumbuka wakati wa Ezra na Nehemia, na wakajenga mahali pao pa ibada katika Mlima wa Gerizimu. Kisherehe, walionekana kuwa najisi; kijamii, walikuwa wametengwa; kidini, walionekana kuwa wazushi.

Msamaria ni kinyume kabisa cha mwanasheria na pia kuhani na Walawi. Lakini acha nikuelekeze katika hatua za kile Yesu anachosema katika mfano huu. Unaona, mtu alikuwa ameangukia kwenye mawindo ya majambazi akivuja damu na kufa, na Msamaria anakuja, na hivi ndivyo Msamaria angefanya.

Tofauti na kuhani anayetembea upande wa pili, tofauti na Mlawi anayetembea upande wa pili, tunaambiwa katika maandishi kwamba Msamaria alimwendea kwa njia ya kujikinga. Alifanya jambo fulani kuhusu majeraha yake, na kuyafunga. Alichukua vifaa vyake vya huduma ya kwanza na kileo alichokuwa nacho; alivitibu vidonda hivyo kwa mafuta na divai kama dawa za kuponya.

Alifanya jambo fulani kuhusu hali hiyo, na kana kwamba hiyo haitoshi, alishiriki usafiri wake pekee. Alimweka mtu aliyejeruhiwa kwenye gari lake mwenyewe. Sasa,

unaposafiri kwa aina hiyo ya punda au farasi au mnyama wa aina hiyo, hiyo ni sawa na limousine.

Kama hufikirii kuhusu limousine, fikiria gari la kisasa la Mercedes, Cadillac. Jamaa huyo anasema mtu aliyejeruhiwa ambaye yuko kando ya barabara wakati wa uhitaji anastahili kuegeschwa au kuchukua usafiri wake. Na tunajua kitu: sisi ambao ni wanakijiji tunajua kwamba kwa mtu huyo kumtoa mnyama wake kwa mtu aliyejeruhiwa kunamaanisha kuwa kuna uwezekano mkubwa wa kutembea huku mtu mwingine akiwa juu ya mnyama huyo.

Isipokuwa jinsi kiti cha mnyama kilivyowekwa kwa njia ambayo anaweza kubeba mtu. Kwa hivyo, fikiria picha hizi zikipitia akilini mwa wakili. Msamaria alikuwa tayari kushiriki usafiri wake na yule aliyejeruhiwa, na tuliambiwa alijali.

Unapoipitia hadithi, unafikiri hiyo haitoshi anaposema anajali. Mistari miwili baadaye, Luke anakuambia alisema angemtunza. Tena, alisisitiza neno utunzaji. Kabla ya hapo alisema alikuwa na huruma kwake.

Jirani yangu ni nani? Angalia kile ambacho hakipo katika mfano huu. Hakuna ubishi kati ya Yesu na mwanasheria. Tunahitaji kumpenda Mungu kwa moyo wetu wote, akili, roho, na nguvu zetu zote.

Hilo si swali. Kwa hivyo, ukimya ni dhahiri. Lakini kisicho dhahiri ni jirani, na hapa, Msamaria ameenda njia hii yote.

Anampa mwenye nyumba ya wageni dinari mbili. Nikasema umtunze, na kwa njia, ni siku iliyofuata alipotoa dinari mbili. Kwa hivyo, Luke anataka kukukumbusha kwamba jamaa huyo alijali vya kutosha kukaa kwa siku moja.

Hiyo ndiyo maana ya kujali. Hiyo ndiyo maana ya kumtunza jirani. Sio kumpa jirani yangu chenji ambayo sitaki.

Sio kumpa jirani yangu pesa za thamani zinazonifanya niwe na mashimo mfukoni mwangu, bali kumpa jirani yangu muda wangu na kumpa jirani yangu vitu vya thamani.

Kumpa jirani yangu yote niliyo nayo. Kujihatarisha kwa ajili ya jirani yangu. Na hata kama kasisi aliogopa kwamba mtu mwingine angewashambulia kwa ajili ya mtu aliyemshambulia mwathiriwa huyu.

Yesu anajaribu kuwaambia kwamba Msamaria yuko tayari kuchukua hatari hiyo hata hivyo. Kisha angalia kile Yesu anachofanya. Ee Yesu, je, hiyo ni akili?

Sasa, baada ya kusema mfano huu, Yesu anaendelea kumuuliza mwanasheria. Tafadhali usisahau kwamba tunashughulika na mwanasheria hapa ambaye anapaswa kujua zaidi. Kwa hivyo sasa Yesu anasema sasa wewe ndiye mwanasheria.

Mimi ni mtu wa Nazareti. Sasa kwa kuwa nimewaambia mfano huu, ni yupi kati ya hawa watatu mnayefikiri alikuwa jirani yake yule mtu aliyeangukia mikononi mwa wanyang'anyi? Angalia jibu. Mwanasheria alisema yule aliyemwonyesha rehema.

Kabla sijatoa taarifa , nitakuambia kile ambacho hakikusemwa. Mwanasheria hakuweza kujilazimisha kusema Msamaria. Hili ni jambo la kitamaduni ambalo, tunapopitia mfululizo wa Luka, najaribu kukuingiza. Ninajaribu kukusaidia kuelewa baadhi ya utamaduni huu wa Mashariki ya Kati ambao bado unatumika hadi leo.

Wakati mwingine, tunapofuatilia mazungumzo, kile ambacho hakijasemwa ndicho kitu muhimu ambacho tulipaswa kukipata. Mwanasheria hawezi kujilazimisha kusema Msamaria. Anawachukia Wasamaria.

Hawapendi. Nani unayethubutu kusema Msamaria anamjua jirani yake? Msamaria anajua sheria zaidi kuliko mimi.

Msamaria ataifuata sheria zaidi kuliko mimi. Ndiyo. Yesu alimfanya akubali kwamba yeye ndiye aliyemwonyesha rehema.

Loo, basi Yesu alimchoma kisu kama unapenda kwa njia ya mfano. Ikiwa ndivyo ilivyo, nenda ukafanye vivyo hivyo. Hiyo ni njia nyingine ya kusema, Bw. Wakili, nenda ukamfanye Msamaria kuwa mfano wako.

Na kisha unaelewa Ufalme wa Mungu unahusu nini. Lakini marafiki, mnapofuatilia mihadhara hii na tunapitia haya zaidi na zaidi, sitaki mkose ukweli kwamba mwathiriwa hajatajwa jina. Mwathiriwa anaweza kuwa mtu aliye katika mtaa wenu.

Mwathiriwa anaweza kuwa mtu uliyekutana naye ambaye hukumjali. Mwathiriwa anaweza kuwa yule uliyempita kwa gari. Mwathiriwa anaweza kuwa yule aliyehitaji msaada mdogo kutoka kwako, na wewe ukaangalia upande mwingine.

Mwathiriwa anaweza kuwa mtu yeyote. Na sote tunatembea huku na huko tukicheza kama makuhani na Walawi. Tuna maelezo mazuri kuhusu kwa nini hatupaswi kumtafuta jirani yetu, kumtafuta jirani yetu, kumsaidia jirani yetu, au kutoa muda wetu wowote kwa majirani zetu.

Tunarekodi hili wakati ambapo Marekani na ulimwengu wote unapambana na hali mbaya ya kiafya. Niliona hali ya kugusa moyo sana kwenye televisheni hivi majuzi ambapo vijana wawili walichukua vyombo vyao vya muziki na kwenda kwa jirani yao, mzee ambaye walimtangaza kuwa alikuwa katika miaka yake ya 80. Vijana hawa

wawili walikaa mbali naye na kucheza muziki, na wakamtangazia kwamba walijua kwamba ilikuwa vigumu sana kukaa ndani ya nyumba wakati huu wote.

Kwa hivyo, wamekuja tu kumchezea muziki. Walicheza, na nilipofuatilia filamu hii kwenye skrini ya habari, nilimwona mwanamke huyu mzee akitabasamu, akiwatia moyo, na akicheka. Unaweza kuona jinsi anavyoshukuru kwamba vijana wawili katika kitongoji wametambua jirani ni nani na wamepata thamani katika muda wanaompa jirani yao.

Walimwona jirani huyo anastahili kuwa mpokeaji wa ukarimu wao, utunzaji, na upendo. Jirani yangu ni nani? Loo, jirani yako ni kama yule aliye karibu nawe anayepiga kelele kuomba msaada huku sisi sote tukiwa na shughuli nyingi tukidai tunampenda Mungu. Yesu anaitua katika hisia kubwa zaidi ya ufuasi.

Ufuasi ambao Luka anafuata na simulizi kwamba tunaweza kuchanganyikiwa sana tukifikiri kwamba tunafanya tunachopaswa kufanya na kukosa hoja kuu. Kwa hivyo, katika simulizi inayofuata, tunaanza kuona tukio ambalo Yesu anaenda. Baada ya kushughulika na wakili huyu, anaenda na kukutana na marafiki zake wawili, Martha na Mariamu, nyumbani kwa Martha.

Hapo, tunaanza kuona hali inayoonyesha jinsi Martha atakavyokuwa tayari kupika, na Mariamu atachagua kukaa miguuni pa Yesu ili kujaribu kusikiliza maagizo yoyote ambayo Yesu atatoa. Martha atakuwa akifanya jambo sahihi kwa sababu Martha atakuwa akifanya kile ambacho desturi inahitaji kuhusu ukarimu. Mariamu, ambaye hakuwa na wajibu huo wa ukarimu, pia atachukua mkao wa mwanafunzi ili kujifunza mengi kadri awezavyo kujifunza kutoka kwa mgeni wao.

Kwa kweli, Yesu atasema bila kumlaani Martha kwamba Mariamu alichagua kitu sahihi. Kuwa mwanafunzi, kujifunza, na kuweka kipaumbele kujifunza kutoka kwa Yesu kwanza kabisa. Kujifunza si kwa upande wa kujifunza kwa utambuzi pekee bali kujifunza kwa utambuzi na pia kuishi kulingana na kile kinachojifunza.

Hilo ni sehemu ya kile ambacho mwanasheria huyo alikosa katika simulizi lililopita. Yesu anatusia waziwazi kuhusu ufalme wa Mungu na anatutia moyo kuwa wanafunzi waaminifu. Katika maneno ya Luka Timothy Johnson akitoa maoni kuhusu mtihani wa Martha na Mariamu, Johnson anaandika kwamba jibu la Yesu kwa Martha linaweka wazi kwamba jambo moja muhimu kwa ukarimu ni umakini kwa mgeni badala ya onyesho la nyumbani.

Ikiwa mgeni ni nabii, mapokezi yanayofaa ni kusikiliza neno la Mungu. Bila shaka, somo lilikuwa kali kwa maana, kwa kila mgeni aliyepokelewa. Yesu alibadilisha hoja kutoka kutoa huduma hadi kupokea zawadi. Mwingine anayekuja katika nafasi yetu ni mjumbe wa neema, na labda tunapaswa kuwa wakarimu au, niseme, wapokeaji wenye shukrani wa neema ya Mungu.

Katika mfano wa Mungu Msamaria mwema, Yesu anazungumza na wakili na kumpinga wakili kuhusu jirani ni nani. Kumkamata jirani ni nani kunaashiria kiini cha ufuasi katika ulimwengu wa Mungu. Ambapo si mimi tu bali pia watu wengine wanaonizunguka.

Kufuatia mada hiyo, tukio lililotokea nyumbani kwa Martha na Mariamu linazungumzia ukweli kwamba mwanafunzi wa kweli husikiliza sauti ya kinabii ya Yesu, hutafuta kujifunza kutoka kwake, na hutafuta kuishi kulingana na mafundisho hayo. Mungu akubariki unapoendelea na njia hii pamoja nasi , ukijifunza pamoja na injili hii ya Luka. Ninaomba na kuamini kwamba utafungua moyo wako kwa Mungu kuzungumza nawe kibinafsi kuhusu la kufanya unapojifunza jinsi ya kuishi unapojifunza.

Na ninaomba kwamba pamoja muweze kujiunga nasi katika juhudi zetu za kuwa wafuasi waaminifu, kama ningesema wanafunzi waaminifu wa Bwana Yesu Kristo. Mungu awabariki na asanteni kwa kufuatilia mfululizo wetu wa mihadhara. Mungu awabariki.

Huyu ni Dkt. Dan Darko na mafundisho yake kuhusu Injili ya Luka. Huu ni kipindi cha 16, Mfano wa Msamaria Mwema, Luka 10:25-42.